

Brusel 12. března 2024
(OR. en)

7427/24

CLIMA 102
ENV 251
ENER 118
TRANS 135
AGRI 182
ECOFIN 283
COMPET 277
IND 134
MI 261

POZNÁMKA

Odesílatel:	Generální sekretariát Rady
Příjemce:	Výbor stálých zástupců / Rada
Č. dok. Komise:	6291/24 + ADD 1-6
Předmět:	Sdělení o klimatickém cíli pro Evropu na rok 2040 – výměna názorů

1. Jako vodítko pro výměnu názorů na výše uvedené téma na zasedání Rady pro životní prostředí dne 25. března 2024 připravilo předsednictví pro ministry poznámku a otázky uvedené v příloze.
2. Výbor stálých zástupců se vyzývá, aby vzal poznámku i otázky vypracované předsednictvím na vědomí a postoupil je Radě pro účely výše uvedené výměny názorů.

Sdělení o klimatickém cíli pro Evropu na rok 2040

– výměna názorů –

Úvod

Dne 6. února 2024 zveřejnila Komise sdělení o klimatickém cíli na rok 2040¹, které představuje vizi po roce 2030 v kontextu, kdy se zintenzivňuje změna klimatu a zvyšují se její reálné náklady. Sdělení stanoví vizi Evropy jako kontinentu se silným průmyslovým ekosystémem, čistou, nízkouhlíkovou a cenově dostupnou energií a udržitelnými potravinami a materiály, která bude přínosem pro občany EU a zajistí odolnost EU vůči budoucím krizím. Na základě důkladného posouzení dopadů se ve sdělení doporučuje cíl snížit do roku 2040 čisté emise skleníkových plynů o 90 % ve srovnání s rokem 1990, aby cesta EU ke klimatické neutralitě do roku 2050 byla i nadále stabilní. Má se za to, že výše uvedený cíl zohledňuje vědecké doporučení a je v souladu se závazky vyplývajícími z Pařížské dohody. Sdělení má být výchozím bodem k zahájení komplexní diskuse o budoucím rámci politiky v oblasti klimatu po roce 2030. Příští Komise předloží legislativní návrhy začleňující cíl na rok 2040 do evropského právního rámce pro klima a následná odvětvová opatření.

Dne 12. února 2024 byl v Radě zahájen podrobný přezkum sdělení a posouzení dopadů na úrovni pracovní skupiny. Vzhledem k meziodvětvové povaze politiky v oblasti klimatu předsednictví do těchto jednání aktivně zapojuje zástupce z jiných složení Rady.

¹ Dokumenty 6291/24 + ADD 1–6.

Na cestě ke spravedlivé transformaci a konkurenceschopné udržitelnosti

Podle sdělení bude ústředním prvkem přechodu na plně dekarbonizovanou energetickou soustavu pro budovy, dopravu a průmysl do roku 2040 elektrifikace. Odklon od fosilních paliv zvýší nezávislost a otevřenou strategickou autonomii EU a sníží riziko cenových šoků. I když základem této transformace bude energie z obnovitelných zdrojů, budou zapotřebí všechna nízkouhlíková energetická řešení. Dekarbonizace průmyslu bude vyžadovat vyšší podíl oběhového hospodářství, větší využívání technologií zachycování uhlíku a rozvoj nízkouhlíkových řešení, jakož i regulační a finanční prostředí podporující konkurenceschopnost EU. Dne 6. února 2024 Komise zveřejnila sdělení o průmyslovém hospodaření s uhlíkem², ve kterém se zabývá potřebou zvýšit úlohu průmyslového pohlcování uhlíku v těžko dekarbonizovatelných odvětvích (coby doplňku k pohlcování uhlíku z půdy).

Emise z odvětví dopravy by měly být do roku 2040 dekarbonizovány téměř o 80 % ve srovnání s rokem 2015, a to prostřednictvím rozsáhlých investic do infrastruktury, technologických řešení, stanovování cen uhlíku, zavádění nízkouhlíkových paliv a přechodu na jiné druhy dopravy. Bude třeba snížit emise skleníkových plynů ze zemědělství a odvětví půdy a zároveň zajistit cenově dostupnou a kvalitní produkci potravin v EU. Ve sdělení se zdůrazňuje, že je zapotřebí koordinace v celém potravinovém hodnotovém řetězci a efektivnější hospodaření se zdroji a hospodaření šetrnější k biologické rozmanitosti v odvětví půdy, což má zvýšit odolnost tohoto odvětví vůči změně klimatu.

² Dokument 6306/24.

Klíčovou základní podmínkou pro dosažení cíle na rok 2040 je úplné provedení dohodnutého rámce do roku 2030. Kromě toho musí být vytvořen široký podpůrný rámec umožňující dosažení dvou stejně důležitých cílů Zelené dohody pro Evropu, a to spravedlivé transformace a konkurenceschopné udržitelnosti. Proto bude třeba se více zaměřit na spravedlivou transformaci, při níž nebude nikdo opomenut, a na strategický dialog, a to i s průmyslem a s odvětvím zemědělství. Stanovování cen uhlíku bude i nadále klíčovou hybnou silou změn a systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS) bude třeba doplnit dalšími mechanismy, jako je účinné využívání zdanění energie a postupné rušení dotací na fosilní paliva. Očekává se, že požadované rychlé zavádění bezuhlíkových a nízkouhlíkových technologií vytvoří velký domácí trh pro výrobce čistých technologií a podpoří výzkum a inovace. Avšak vzhledem k tomu, že zajištění skutečně rovných podmínek vyžaduje celosvětový přístup ke stanovování cen uhlíku, měla by EU pokračovat v diplomatické činnosti v oblasti klimatu, aby podpořila iniciativy zaměřené na stanovování cen uhlíku v ostatních zemích.

Náklady v případě nečinnosti a opatření v oblasti klimatu jako investiční politika

Ve sdělení se připomíná, že v letech 1980–2022 se zvýšilo množství extrémních jevů souvisejících s klimatem, které v EU za toto období způsobily 220 000 úmrtí a ekonomické ztráty ve výši 650 miliard EUR, z toho přibližně 170 miliard EUR jen za posledních 5 let. V důsledku toho bylo rozhodnuto navýšit rezervu EU na solidaritu a pomoc při mimořádných událostech na období 2024–2027 o 1,5 miliardy EUR. Komise odhaduje, že dodatečné roční investiční potřeby v rámci transformace budou v porovnání s obdobím 2011–2020 činit 1,5 % HDP, zdůrazňuje však, že nečinnost by mohla v nadcházejících desetiletích vést k mnohem vyšším nákladům, přičemž kumulativní náklady v podobě poklesu HDP by v letech 2031–2050 mohly dosahovat 2,4 bilionu EUR, což je konzervativní odhad, který nezahrnuje například riziko dosažení bodů zvratu. Zintenzivnění opatření za účelem předcházení rizikům a připravenosti na ně navíc zlepší odolnost celého hospodářství a sníží náklady na transformaci.

K zajištění potřebné úrovně soukromých investic bude nezbytné posílit unii kapitálových trhů a prohloubit jednotný trh, přičemž klíčovou úlohu budou hrát Evropská investiční banka a další institucionální účastníci finančních operací, jejichž úkolem bude mobilizovat soukromé investice, zejména prostřednictvím snižování rizika projektů, uvolňovat investice do infrastruktury a zajišťovat signalizační účinek pro ostatní účastníky na trhu. Cílené veřejné financování umožní co nejúčinnější využití stávajících nástrojů, jako jsou Inovační fond, příjmy z aukcí v rámci systému EU pro obchodování s emisemi a rozpočet EU.

Otázky pro ministry:

S ohledem na výše uvedené skutečnosti se ministři vyzývají, aby si vyměnili názory na základě následujících otázek:

- *Jak by měla EU v kontextu, kdy se zintenzivňuje změna klimatu a zvyšují se její reálné náklady, pokračovat v přechodu na klimatickou neutralitu? Co považujete za důležité základní podmínky pro vytvoření rámce na období po roce 2030?*
- *Která hospodářská odvětví mají největší potenciál přispět k transformaci po roce 2030 a která z nich podle vás naopak představují největší výzvy?*
